

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam
sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione
scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis
creberrimis roborata**

Colonie, 1506

VD16 T 655

De corpore christi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

sententia huius p[er] se. Itē seculū fecit spaciū centū annorū. Et sū regulā Pri
sciant. gr[ati]as plural[es] sup[er] aliquē terminū reflexus ip[s]e portat excellentiā. q[uod] d[icitur] in
l[et]ra. secula seculorū. ad designandū excellentiā cētenarij nūeri in annis. s[ed] cum
addit infinita. p[er] eternitas designat q[uod] describi nō p[otes]t nisi sub t[em]p[or]e infinito.

Lauda syon saluatorem. lauda ducem et pastorem in hym
nis et canticis. Quantū potes tantum aude. q[uia] maior om
ni laude nec laudare sufficis

Hec est alia sequētia q[uod] in memoriā et reuerentiā gl[ori]osi sacramēti corpo
ris et sanguinis xp̄i p[ro]posita est. Et diuiditur p[ri]ncipalit[er] in duas p[ar]tes. In
p[ri]ma p[ar]te hortat fideles ad laudē xp̄i. In scda p[ar]te introducitur p[ri]ncipalē ma
teriam huius festi. Scda ibi. Laudis thema sp[irit]ualis. Pro p[ri]mo d[icitur] sic. O
(syon). i. aīa fidelis (lauda saluatōrē. lauda ducē et pastōrē) m[un]dū (in hym
nis). i. cū cantu exteriori (et canticis). i. sub iubilo interioris mentis. et o sy
on tu (aude q[uod] tantum potes. q[uia] s[ed] saluator tuus est (maior omni laude. nec
sufficis). i. nō potes sufficienter (laudare) s[ed] deum

Nota. sicut Dauid p[ro]pheta scribit in psalmo. Memoriam fecit mirab
iliū suorū misericors et miserator d[omi]n[us] esca[m] dedit timentib[us] se. In q[uo]b[us]
verbis eodē ip[s]e Dauid p[ro]pheta describit memoriā mirabiliū tenendā
quā p[re]parare fecit Iesus ad eum agni paschalis in memoriā suorū mir
abiliū. q[uia] p[re]cepit vt discipuli haberent memoriā de diuersis sermonib[us]
factis et auditis in cena d[omi]ni. **S**ecdo nota. multiplex ponit esca. P[ri]ma
est esca refectōnis. de qua legit[ur] iij. Reg. xvij. q[uod] Helias venit ad viduam
in sarepta que refecit eum cū pane subinerico. Ista etiā esca refecerunt
discipuli d[omi]ni post resurrectiōem q[u]m venit ad eos ad mare tyberiadis di
cens. Filii nūnd[um] pulmentariū habetis ad māducandū. Scda est esca
reconciliatōis. de qua legit[ur] p[ri]mo Regū. Cū nabal vt stultus negasset Da
uidi panē et aquā. et ip[s]e Dauid iurasset nabal occidere. vxor eius accepit
multis ferculis accessit ad Dauid et remouit p[er] talia fercula iram eius. q[uia]
talis esca reconciliabat indignatōem quam habuit Dauid p[ro]tra Nabal
Tercia est esca superbie. de qua legit[ur] Hester p[ri]mo. q[uod] rex Assuerus fecit
grande p[re]sidiū suis p[ri]ncipib[us] et militib[us]. in quo q[uod]dē p[re]sidiū regina sup[er]bie ē
iecta. et regina humilitatis est assumpta. Quarta est esca manifestatōis
de qua legit[ur] in euāgelio Ioan. vi. q[uod] d[omi]n[us] satiauit q[uod]q[ue] milia hominū de
duob[us] piscibus et quinq[ue] panib[us]. quia sic manifestauit potentiam suam.
Quinta est esca deceptōis. de qua legit[ur] in Gen. q[uod] Jacob p[re]parauit pa
tri suo escam. et cooperuit brachia sua et collū suū pellib[us]. et sic rapuit bene
dictiōem fratris sui esau. **S**exta est esca traditōis. quā ministrauerunt
iudei xp̄o crucifixo. vñ p[ro]pheta in ps. Et dederunt in escā meā fel. **S**eptima
fuit esca dilectōis. de qua d[icitur] in euāgelio. Sciens Iesus q[uod] ves
nit hora vt transeat de hoc mūdo ad patres fecit p[re]parare cenam. et cena
facta surrexit. et accepto lintheo lauit pedes discipulorū. Octaua esca ē
eternę glorificationis. de qua scribitur in euāgelio Lu. xxi. Et disponam[us]

De corpore christi

vobis sicut disposuit mihi pater regnū. vt edatis et bibatis sup mensam
meā in regno meo. Sz inter oēs istas escas miserator dñs dedit timentib
bus se in hoc mūdo escam optimā. q̄ nō erat cōmunis. sz sancta. Vñ les
git pmo Regū. cū Dauid peteret abimelech sacerdosē vt daret ei panes
Rādit nō habeo panē nisi panē ppositionis. i. panē sanctū Sic dñs noster
sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech panē et vinū offerēs deo patri
nō habuit panē cōem. sz sanctū. Vñ in euāgelio Joānis. vi. Panis quez
ego dabo vobis caro mea est et hunc panē dedit in escam timentib se. in
memoriā suorū mirabiliū. et illā escā dabit in futura gloria. igit ad eius re
uerentiā et huius panis. scz corporis xpī hec sequentia est pposita.

¶ Itē nota. dē in lra. maior omī laude. Et hoc p̄t q̄ de^o ab hoīe suffi
cienter laudari nō p̄t. Vñ autor theologicē veritatis sic inq̄t. Diuina di
gnitas seu deitas rāta est q̄ ip̄a aīa seu mens humana cogitare deficit. qz
incōprehensibilis est sensus eā nō p̄cipit. qz inuisibilis est. intellect^o nō cō
prehendit. lingua eā nō explicat. qz ineffabilis est. tps eam nō mensurat.
qz interminabilis est. locus eā nō recipit. qz incircūscriptibilis est. Etiam
scriptura eā nō explicat seu exp̄mit. qz inestimabilis est. virtus eā nō attingit.
qz inaccessibilis ē. Desideria et vota trāsgreditur. qz incōparabilis est
Ergo breuiter dicatur q̄ omīs creatura ad deum cōparata defectuz ha
bet. qz p̄paratōnis finiti ad infinitum nulla est p̄portio. Itē autor in lra
vrit qdā figura q̄ dē Apostropha. qz dirigit sermonē suū ad syon absente
tāq̄ ad pplm christianū p̄sentē. Vñ syon interpretat speculario. et feat aīaz
fidelē q̄ speculari in cacumine eternorū. vñ dē Esa. Syon regnabit de^o tu^o
specularorū rūorū. Vñ speculario diuinitatē sub h̄ noīe syon p̄phendit. qz
fideles sunt illuminati in speculo. i. in grā icorruptibili in radio diuinitatē.

¶ Pro terminis nota. q̄tum et tantū sunt aduerbia quātitatis. Sed
aude est imperatiuus verbi neutropassiuī. scz audeo. Item su ficio ponit
pro verbo absoluto. et p̄ponit a sub et factio

Laudis thema specialis panis viuus et vitalis hodie proponi
tur. Quem in sacre mensa cene turbe fratrum duodene datum non
ambigitur. Sit laus plena. sit sonora. sit iucunda. sit decora mentis
iubilatio. Dies est sollemnis agitur in qua mense prima recolit hui
us institutio. In hac mensa noui regis. nouum pascha noue legis
phase vetus terminat. Veritatem nouitas. vmbra fugat veritas.
noctem nox eliminat.

¶ Hic autor introducit materiam principalem huius festi. Et diuis
ditur in duas partes. In p̄ma pertractat materiam historiali penes res
gestam. In scda p̄tractat eam penes figuram p̄phetica mysteriali. secū
da ibi (Ecce panis Prima adhuc in duo. Primo p̄tractat materiam hui
festi in generali. Secundo p̄sequit eam magis in speciali ostendens mira

Folium lu

cula ppter que eius memoria est habēda. ibi **Qd** in cena rē. Et dicit pmo sic (panis viuus) scz in se (et vitalis). i. dans vitā alijs (pponit hodie) scz nobis in die corporis xpi (thema). i. materia vel obiectum (spēalis laudis quē) scz panē (nō ambigūt). i. nō dubitat. scz eē datū duodene turke fratz. id est apłoz (in mensa sacre cene). i. vltime cene xpi Tunc hortat nos ad laudādū deū et ad gaudiū spūale dicēs (Laus sit plena). i. perfecta. et (sit sonora). i. bñ sonās. et (iubilatio mētis sit iocūda). i. amena (et sit decora) id ē celebris (em). p qz (solēnis dies agīt). i. celebrat (in q̄ recolīt). i. memoria repetīt (pma institutio). i. erectio (hui⁹ mēse). i. corporis et sanguinis xpi (in hac mēsa nouū pascha). i. trāsīt⁹ (noue legis). i. testamēti (terminat). i. cessare facit (phase ver⁹). i. ver⁹ pascha. et sic (nouitas) scz hui⁹ sacramēti (fugat). i. depellit (veritatē. et veritas fugat ymbra). i. figurā. et lux eliminat). i. extirpat et expellit (noctem)

¶ Hora. autor in lra facit duo Primo ptractat materiā hui⁹ sequētie in generali. vt ex isto sensu generali aliq̄ spēalia poterint extirpari Secūdo hortat nos ad celebratōem huius festi ¶ Circa p mū est sciendū q̄ materia hui⁹ festi generaliter est de virtute pbi diuini. qua pture panis transmutat in corpus et vinū in sanguinē. ad qd credendū coadiuuat intellect⁹ humanus de his q̄ sumit ex inuentōe humana. et de his que legūtur in sacra scriptura. et de his que vidētur in natura Videmus em q̄ nature rez coguntur verbis et mutantur. sicut pz de incantatoribz. q̄ adiurant serpenres vt ad manus veniant Item cū verbis acutissimus gladius etertatur ita q̄ pdit acutiē et virtutē scindendi Rurū q̄ pbis diuine institutionis panis puerat in corpus et vinū in sanguinē Iesu christi. qz vnico pbo fēcit omnia qñ dixit fiant et facta sunt. Itē nota. circa illud qd dicit panis viuus et vitalis. qz viuus et vitalis differūt inter se Vñ vinū dicit qd in seipso viuūt et hz vitā. Sed vitalis est qd comunicat ad vitā. Primo mō hō dicit viuus Scdo mō spūs dīcunt vitales q̄ viuificāt corp⁹ Sic ad ppositū. cene dñice panis viuus est in se. qz absurdū est dicere deū mortuū vel nō vīuum. Etā est panis vitalis quasi pferens nobis vitā. qz sic deus dilexit mūdū vt filiū suū daret p mundo. vt omīs qui credit in illū habeat vitam eternā ¶ Itē nota. dicit in lra hodie pponit. Ex quo pz q̄ iste panis vocat panis ppositōis Vbi sciendū. q̄ ppositio est duplex. scz logicalis et theolo gicalis. de pma nihil ad ppositū. Sed ppositio theologicalis est pmunica tio panis celestis. et hec ppositio originē habuit a melchisedech. qui primo pposuit panē et vinū in oblatōem hostiaz. et postea pmedata p moisen cū fabricaret taternaculū federis et ppiatoriū. sed hec ppositio impleta est p xpm q̄ seipm pposuit discipulis in specie panis et vini dicēs Accipite et co medite. hoc est em corpus meū ¶ Itē nota. pascha nostrū sumpsit originē in cena dñi. et fuit terminus veteris pasche iudeoz. qz pascha eoz erat qz dā figura. vñ apłs pma ad Thoin. v. Nescitis qd modicū fermētū totā massam corrūpit. expurgate vetus fermētum vt sitis noua pperio. sicut estis azyzmi Etē pascha nostrū imolat⁹ est christus Ergo littera bñ dicit ymbra fugat veritas. qz pascha ver⁹ fuit ymbra et figura noui testamēti de quo dicit apłs ad Thoin. Qm oia in figura et ymbra illis ptingebant. scz q̄ melchisedech panē et vinū obrulit. māna de celo pluuit Agn⁹ paschal

k i.

De corpore christi

oculus Helias panē subiectū comedit et ambulauit in fortitudine illius. Itē dicitur erat Samuel. qz dies ueniet qd hō offeret argentū. et sacerdos reddet ei buccellā panis. Et hōi multa legunt in ymbra et figura. q illuminauit ueritas huius sacramēti. ¶ Pro terminis nota. thema est nomē neutri gnis terciē declinatōis. Ambigo est idē qd dubito. et pponit ab am. i. circū. et ago. et caret supino. Itē qdā textus hnt noctē lux illūminat. tūc exponit sic (lux). i. p̄tas noui testamēti (illuminat noctē). i. p̄tefacit figuras ueteris testamēti. Aliq hnt sic. noctē lux eliminat. et tūc exponit sicut patuit. Et dē elimino quasi extra lumen. i. terminū pono.

¶ Qd in cena xps gessit faciendū hoc exp̄ssit in sui memoriā. Doctis sacris institutis. panē uinū in salutis sacram^o hostiā. Dogma datur christianis. qd in carnē trāsit panis. et uinū in sanguinē. Qd non sapis qd nō uides aīosa firmat fides. p̄ter rerū ordinem.

¶ Hic auctor p̄tractat materiā huius festi magis in sp̄ali. Et diuidit in qn qz p̄tes sūm qz auctor p̄tractat qnqz mirabilia circa illud sacramētū. Scda ibi. Sub diuersis sp̄ibz. Tercia ibi. A sumere nō p̄sus. Quarta ibi. Sumit boni sumit mali. Quinta ibi. Fracto demū rē. Dicit p̄mo sic (xps exp̄ssit). i. p̄cepit (hoc) scz eff. (faciendū in sui memoriā). i. p̄memoratiōem (qd gessit). i. fecit (in cena) unde nos (docti). i. eruditi (sacris institutis). i. diuinis p̄stitutōibz. (p̄secramus panē et uinū in hostiā) id ē sacrificiū (salutis) qd est corpus et sanguis xpi (Dogma). i. doctrina (dat christianis) scz hostiā (q panis transit) id ē transsubstantiā (in carnē) id est corp^o christi (et uinū) trāsit et transmutat (in sanguinē) christi. et animosa id est firma (fides firmat). i. p̄firmat (p̄ter ordinē rerū) scz illud (qd nō sapis) scz gustu corporali. et (qd nō uides) scz visu corporali.

¶ Nota. qz mirabilia penes sacramētū corpis sunt inaudita et incōprehensibilia q̄tū ad humanā naturā. vñ ad Romā. xi. Quis em̄ cognouit sensum dñi aut qd p̄siliatus eius fuit. et igit qd sensu nō p̄cipimus opibz fidei p̄firmamus. et s̄ rōnabiliter. qz multa p̄tingūt in natura s̄cila. et ḡ illa fide p̄cipim⁹ q nec uisus nec aliq̄s sensuū p̄t enarrare. qz panis solūmō uidet et uinū. sed credit ibi uerū corpus xpi et sanguis. vñ Grego. In sacramento altaris aliud est qd credit. et aliud est qd cernitur. Huius signū est in natura. nam a sensu cuiuslibet rei substantia cognoscitur. nisi nature substantiā sup̄celestiū. q sunt nobis ignote. qz sunt a sensibz nēstris elōgate et re note. uidemus em̄ albedinē. et color albi in corpore hoīs etiā uidet. s̄ forma humana nō p̄t uideri nec apprehendi nisi aliquo mō a posteriori. s̄ p̄ eius effectus. sed nō p̄t uideri nec cognosci p̄ cām. Sic dico. q in sacramento altaris accētia scz color. odor. sapor. rotunditas. et quāritas subsistūe sine substantia. vñ d̄ in metaph. homo p̄t intelligere accēdēs sine subiecto scz dulcedinē sine melle. et albedinē sine niue. sed quicquid p̄t hō intelligere hoc de p̄t facere et multo amplius. et ideo in illo sacramento est dulcedo sine dulci. albedo sine albo. rotunditas sine rotundorē. Unde sciendum in

hoc pfecte sunt vniuerse res huius mudi. qz aliqui deus fecit mutatōem
accētis sine subiecto. sicut pz in aq̄s amaris. vbi manifeste mutauit ama-
ritudinē aque in dulcedinē. Etia aliqui mutat subiectū z accētis simul. vt
pz in aqua murata in vinū. vbi murata est substantia aque in substantiam
vini. z color. odor. z sapor aque sunt mutati in colorē. odorē. z saporē vini
Si ergo deus mutauit accidens sine subiecto z aliqui accētis cu subiecto
requirit pfectio vniuersi qz etiā mutaret substantiā sine accidente. vt fit in
sacramēto corpis christi in altari. qd a dño factū est. z est mirabile in oculis
nostris. ¶ Item dicitur in littera. panis transit in carnem. id est ex pane fit
corpus dominici per transubstantiationem essentialē. z illa mutatio nō
est naturalis. sed miraculosa seu supnaturalis. z in tali transubstantiatio-
ne manent accidentia z proprietates. scz albedo que videtur in pane qz trans-
substantiatus est in carnē. vt prius visum est. nec tñ ista accidentia velut quā-
titas z figura sunt in corpore xpi. qz in deū nullū cadit accētis. etiā nullū acci-
dens ppetuū. vt pz per pmentatorem quinto physicoz. Sed tñ ptra hoc
aliqui posset arguere. tñ pbs. viij. metaph. dicit qz omne accētis est in subiecto
Siciter habet pmo physicoz. qz nullū accidēs est repibile extra subiectū
Ad hoc dīcēdū. qz pbs loquitur fm cursum naturalē. nō autē fm viā theo-
logoz z supnaturalē ¶ Pro q nota vltim⁹ qz triplex ē mutatio. scz artifi-
cialis. naturalis. z spūalis. Artificialis est. qz hz fieri p artē. sicut qñ vitru fit ex
cineribz Sed naturalis est duplex. scz substantialis z accidentalis. Accidentalis est
qñ idē subiectū manet sub diuersis accētibz. sicut qñ corpus aliqd mutat
de albedine in nigredinē Sz substantialis est qñ eadē materia manet sub di-
uersis formis substantialibz sibi inuicē succedētibz. Exēplū eadē materia q
nūc stat sub forma hoīs postea stat sub forma cadaueris Sed spūalis est
qñ nec materia nec subiectū manet. sz solū accētis. z illa vocat supnaturalis
qz in mutatōe illa prius supnaturalis p̄t facere accētia stare sine subiecto. et
illa trāsmutatio fit in sacramento altaris

¶ Pro terminis nota. expmo pponit ab ex z pmo is. z hz expsi in pterito
Sz aiolus plura fecit Primo idē ē qd sapiēs Secdo idē est qd supb Ter-
cio idē est qd fortis vel firmus. z sic capis hic. z venit a noīe animus Sed
fides ē nomē sei gñis qñte declinatōis. z describit sic. Fides ē p̄fidentia si-
ne hesitatōe nō pcedente via demōstratōis.

Sub diuersis spēb. signis tñ z nō rebz. latent res eximie. Caro
cibz. sanguis potus. manet tñ christus totus sub vtraqz specie

¶ Hic autor declarat scdm miraculū dicēs (Res eximie latēt). i. abscondi-
te sunt (sub diuersis spēb) scz panis z vini (tñ signis z nō rebz) qz panis
z vinū trāsmutant in vtrū corpus z sanguinē xpi Deinde declarat q sunt
ille res eximie dicēs (Caro) scz xpi est (cibz) z (sanguis) xpi est (potus. tñ
xps manet totus sub vtraqz specie) scz panis z vini

¶ Nota. autor vult tñ dicere. licet in altari videamus diuersas spēs scilz
panis z vini. tñ nō ē credēdū qz aliq pars dei sit sub vino tñ. z aliq pars
dei sit sub specie panis tñ. nec credēdū est qz ali⁹ deus sit sub specie panis

k ij.

De corpore christi

et alius deus sub specie vini. sed sub utraque specie est unus verus deus totus incorruptibilis. ¶ Scdo nota. mysteriū huius miraculi pbat ex qdaz fili in natura. qz videmus q nix z glacies sunt spēs distincte sub qbz tñ latet vna res. i. aqua. Sic etiam sub specie panis z vini latet corpus xpi integrū z indiuisum. vñ brūs Aug⁹. circa hoc miraculū recitat aliud incidentaliter dicens. Corpus christi sub pluribz hostijs sub maioribz non est maius. vel sub minoribz non est minus. nec augmentat. ex eo q multotiens a pluribz pficit. Hui⁹ em̄ sile inuenim⁹ in Exodo. de manna p quod de⁹ pauit filios israel in deserto. qz ille q plus collegit non habuit g plus q ille q minus collegit. Unde tpe opportuno vnus sacerdos psecrat plures pars res. nō tñ nisi vñ corpus. ergo dr. Hoc est em̄ corpus meū zc. Idē exem⁹ plū p̄t hateri de aia rōnali. videmus em̄ q aia in corpore maiori nō est maior. nec in corpore minori est minor. qz nō augmentat aucto corpore. qz dr p̄hs in lt. de aia. q aia pueri est tā magna sicut aia viri pfecte etatis. Sic etiam in pposito in pua hostia est tam magn⁹ de⁹ z pfect⁹ sicut in magna.

¶ Pro terminis nota. q lateo est p̄bū neutrale scde p̄iugatiois Item res p̄t capi duplr. Vno mō. put fecat subam incorporeā z inuisibilez. z sic capif hic. z dr a p̄bo reor. i. opinor. qz opinione z fide cognoscimus illa misracula. Alio mō capif p suba corporea. vt pz in Ebrar. Non de visibili zc. Exim⁹ ē nomē adiectm mobile rñ. z dr a p̄bo eximo is ere. qz hō nobis lis debet esse exempr⁹ vltra alios in dignitate

A sumēte nō cōcūsus. nō cōfract⁹ nec diuisus iteger accipitur **Su**

mit vn⁹ sumūt mille. quātū illi tātū ille. nec sumptus cōsumitur Hic autor declarat terciū miraculū di. xps (accipit). i. sumit (a sumēte). i. manducate. scz em̄ sacramentaliter (integer) scz sub vtraqz specie (nō cōcūsus) nec p̄fract⁹ nec diuisus. vn⁹ sumit scilz corp⁹ xpi (z mille sumūt) scz corp⁹ xpi. z (ille) vn⁹ sumit (tārum quātū isti) scz mille (nec) scz xps (sumpt⁹) (ab vno vel a mille) (psumit) ¶ Nota. hui⁹ miraculi similitudo repit in natura. nā sicut forma humana tota z indiuidua est in toto indiuiduo. z nō magis in hoc qz in alio. z sicut plures hoies nō sunt magis hō qz vn⁹ qz tū ad naturā humanā. sic ex natura corpis xpi recipit in hac portione totāl z in qualibet parte totāl. z si diminuitur spēs panis adhuc corp⁹ xpi nō dīminuit Scdo nota. circa vltimā p̄c huius miraculi cū dr. nec sumptus psuim⁹. Similitudo huius miraculi hateri in natura. nā videmus q vigor herbaz reficit visum vel alium sensum. attamē ex hoc nō corrūpit talis vigor vel nō dīminuit. Illi etiā panes qbz dñs satiauit qnqz milia hoīm. licz diuisi fuerāt. nō tñ psumpti nec diminuti sunt. qz de istis qnqz panibz z duobz p̄scibz collecti sunt duodecim cophini fragmentoz. Sic a simili corp⁹ xpi nō dīminuit nec psuim⁹ a sumēte Ideo dr Damal. Corpus z sanguis Iesu xpi in p̄stitutiōem corpis z aie transiens nō corrūpit nec ad secessum mittit ¶ Pro q vltim⁹ sciēdū. Aug⁹. circa cōiōnē corpis xpi mouet ali⁹ ud miraculū volēs q eadē magnitudo quā xps hz in celo. z quam habuit in ara crucis. in pua specie panis p̄phendit. Vñ legit q Heliseus p̄pheta volēs resuscitare puerū a morte. exp̄debat se sup puerū z posuit os suū

Folium lvi.

sup os pueri z oculos suos sup oculos pueri. sicut z man⁹. z sic de toto corpore. mo⁹ notū ē q⁹ facies viri maior ē q⁹ facies pueri. quōdā ppheta potu⁹ it coaptari faciei pueri vt eēnt oculi sup oculos. z os sup os. p⁹te diuina videt⁹ h⁹ factū eē in figurā hui⁹. Sic qd in h⁹ sacro gerit⁹ vbi corp⁹ xpi non mēsurat⁹. s⁹ sacramental⁹ ē p⁹entū sub parua specie panis. Itē videm⁹ natu⁹ rali q⁹ pua pupilla oculi recipit i se spēs magni mōtis dūmō videat mōtē ecce sicut magn⁹ mons recipit in oculo. sic corp⁹ xpi recipit in pua hostia

¶ Pro terminis nota. integer ē nomē adiectiui. S⁹ p⁹ctus est p⁹icipiū a p⁹bo p⁹ctioz. S⁹ p⁹fract⁹ ē p⁹icipiū p⁹teriti t⁹pis. z venit ab illo p⁹bo p⁹frin⁹ gor. S⁹ sumpt⁹ ē p⁹icipiū p⁹teriti t⁹pis a p⁹bo passiuo sumor

Sumunt boni sumunt mali. sorte tū inaequali. vite vel interitus

Mors ē malis vita bonis. vide paris sumptōis q⁹ sit dispar exitus

¶ Hic autor declarat q⁹ritū miraculū di. (boni sumunt). i. corp⁹ xpi z (mali sumunt) corp⁹ xpi (tū inaeq⁹li sorte). i. dissili euctu (vite v⁹l interit⁹). i. mōtis. z s⁹ sumptio corp⁹is xpi (est mōtis) spūalis (malis). i. p⁹ctōib⁹ (z vita) spūa⁹ lis (bonis). i. iustis Et tūc dirigit p⁹monē suū ad nos dicens Q⁹ hō tu (v⁹l de). i. p⁹sidera (q⁹ dispar exit⁹). i. dissiliis finis (sit pars). i. eiusdē (sūptōis

¶ Nota. q⁹ b⁹ris Aug⁹. d⁹c diligēter aduertēdū eē q⁹ ab⁹ iste sine muta⁹ tione aliq⁹ est ab⁹ vite. aliq⁹ ē ab⁹ mōtis. vt q⁹ iust⁹ ē iustificet. z q⁹ in sor⁹ dib⁹ est sordescat. Hui⁹ silitudo repit in natura. q⁹ eadē dulcedine vni⁹ et eiusdē floris sit mel z venenū. mel in apib⁹. venenū in aranea. Sic etiā cor⁹ pus xpi sit iustis redēptio. p⁹ctōib⁹ p⁹o eterna dānatio Secūdo no. ex l⁹fa p⁹z meriti z retributio cōicatiois hui⁹ sacri. q⁹ iustis ad gl⁹iam. p⁹ctōib⁹ p⁹o ad eternā dānatiōem. Et q⁹ d⁹c apl⁹s. Propter autē seipm hō. z sic de pas⁹ ne illo edat z de calice bibat. Addit. si q⁹ mādūcauerit ex h⁹ saltē digne v⁹ uer ierernū S⁹ p⁹ oppositū. si q⁹ mādūcauerit idigne iudiciū sibi mādūcat

Tercio nota. h⁹ soler q⁹ri cōiter. v⁹z corp⁹ xpi p⁹secratū a p⁹l bytero p⁹ctō remi⁹n⁹ sit p⁹secratū q⁹ a p⁹l bytero iusto. Rūdet Joā. de sacro busco super summā raymū d⁹i q⁹ nō. q⁹ corp⁹ xpi nō p⁹secrat p⁹ meritiū sacerdot⁹. s⁹ p⁹ru⁹ te p⁹boz. q⁹ sacerdos nō in p⁹ria p⁹sona. s⁹ in p⁹sona dei loq⁹t. mō sicut d⁹et⁹ rius nō fit p⁹ deteriorē. sic nō fit meli⁹ p⁹ p⁹l byter⁹ meliorē. Quarto no. b⁹ris Aug⁹. mouet adhuc aliud dubiū penes sacm corp⁹is xpi. cū xpus sit magn⁹ z inensys q⁹liter intrat os hois sine lesione oris. Dicit sacra scr⁹ ptura silē. z null⁹ xpian⁹ ignorat sicut xps ingressus ē in v⁹z p⁹ginis sine corruptōne p⁹ginis. sic etiā p⁹ intrare os hois sine lesione ip⁹ius. Silit vide⁹ mus q⁹ radij solares penetrāt vitrū sine vitri corruptōne. sic xps intrat os hois sine oris lesione. ¶ Pro terminis nota. sorte est nomē f⁹ei g⁹is de⁹ riuatū a p⁹bo sortioz iris. Sed interitus est nomē quarte declinatiois S⁹ par z dispar sunt nomina omis generis

Fracto de mū sacramento. ne vacilles sed memento. tantū eē sub⁹ fragmento quantum toto regitur

K. iij

De corpore christi

¶ Hic autor declarat qñtū z vltimū miraculū dī. (Ne vacilles) .i. nō dubites (sz memēto) .i. firmiter crede (tantū eē sub fragmēto) .i. sub pīcula hostie (qñtū regit) .i. pīnet (toto) .i. sub tota hostia. z s̄ (fracto sac̄o) id ē hostia in tres ptes diuisa (demū) .i. circa finē misse.

¶ Nulla rei fit scissura. signi tantum fit fractura. qua nec status nec statura signati minuitur.

(Nulla fit scissura) .i. diuisio (rei) .i. corpīs xpī (sz tñ fit fractura) .i. diuisio (signi) .i. forme panis (qua) .i. fractura. vlt p̄ quā fracturā (nec stat?) id ē substantia (nec statura) .i. quantitas (signati) .i. corpīs xpī qđ signatur et pīnet sub specie panis z vini (minuit) .i. minoratur

¶ Nota p̄mo. qđ hui⁹ miraculi sile inuenim⁹ in natura. Sicut em̄ de beatus Aug⁹ in li. de q̄ritate aīe. Aīa humana in toto corpore est tota z in diuisibilibus. z in p̄tib⁹ est tota. ergo s̄m hōcaīa in capite est tota. in corde ē tota. attamē in oīb⁹ mēbris s̄m est solū vna aīa. Similr verbum qđ mō loquor plures audiūt. z q̄libet vestz hz hoc verbū in corde z in mente. at tamen est nisi vnū p̄bū nō derelinquens dictū de ore meo. nō derelinquēs aures vestras. z integrū penetrat ad omīa corda vestra. Sic xp̄s qui est verbū patris totus z integer fuit in sinu patris nō derelinquēs patrē. et intrauit in vterū virginis. sic totus vtrōqz fuit cū tñ vnus de⁹ sit. Sic etiā celū nō derelinquēs in singulis altarib⁹. z in singulis hostijs. z in singulis p̄tib⁹ hostie est tot⁹ z integer in oīb⁹ simul vnus z indiuisus. Sz in oppositum est hereticus qđ dī. qđ illa silitudo claudicat. qz qđ aīa est tota in toto z tota in p̄tib⁹. hoc fit p̄ p̄iunctōem p̄tū ad totū. Sed qđ xp̄s est in p̄tib⁹ hostie hoc fit p̄ diuisione p̄tū a toto. qđ nō est sile. Rñdet qđ nō ē possibile. qz multi hōies possunt capere vnū p̄bum a p̄dicatore. z q̄libet eorū in corde suo p̄cī it illud verbū. licet a plurib⁹ p̄cipiatur aurib⁹. Sic xp̄s qui vocat verbū patris. est totus z integer vbicunqz loqz. qz s̄ h̄mōī naturalia ex naturalib⁹ declarant. multo fortius p̄ sup̄naturalia superantur

¶ Itē nota. qđ sc̄us Ioannes in Apocalipsi dī de libro signato septē sigillis quē nullus est dignus aperire. Per septem sigilla intelligunt septē miracula circa illud sacramentū. Primū est qđ idē deus manet pane consecrato qđ fuit ante. hoc sigillū soluit. qz mea intentio p̄ fieri tua cognitio mediante voce. z tñ eadē inrētō manet in me que trāsiit in te. Secūdū miraculū. qđ tanta magnitudo sub tam parua specie latet. z illud sigillū soluitur a fili. qz spēs vnus ciuitat⁹ z magni montis p̄phendunt in oculo. Terciū est qđ tam magnū corpus intrat illesum p̄ os hōis. hoc sigillū est solutum in p̄cedentib⁹. Quartū miraculū qđ ip̄e assumitur z non p̄sumitur. hoc em̄ etiam p̄us patuit. qz herba odorifera sumitur ab odorante sed ip̄a herba nō diminuitur. Quintum miraculum est qđ sacramentum venerabile corporis christi multotiens sumitur a peccatorib⁹ z ab im̄mūdis hominib⁹. z tamē non polluitur. Illud sigillum soluitur per radēs solares. qui mūdi sunt z p̄iunguntur im̄mūdis reb⁹. z propter hoc ip̄i radij nō coinquinātur. multo magis vero inuisibilis z incommutabilis veritas nō potest coinquinari. Sextum miraculum est. qđ a plurib⁹ sumitur

et in pluribus locis perficit. Illud signum soluitur. quia lumen candele plura illuminat sicut et semel una candela manens. Septimum miraculum. quod ibi est quatuordecim sine quanto. dulcedo sine dulci. Solutio illius sigilli patet ex arte metaphysicali. vel etiam mathematicali quod ponit abstractionem accidentium a subiecto. Et sic omnia sigilla proposita huius libri sine lesione aperta sunt. Tunc littera seorsum legitur ubi sigilla non lacerantur. sed illesae manent.

¶ Pro terminis nota. fracto sacramento nisi duo ablati positi absolute. Item vacillo id est quod dubito. et est pro me pro. Item memeto est pro bono defectum et hoc omnia tria a preterito formata. Item signum dicitur illud quod cum apprehensum fuerit ducit nos in cognitionem alteri. Sed minuit est pro bono passum illi pro boni minuo.

Ecce panis angelorum. factus cibus viatorum. vere panis filiorum non mittendus canibus.

Hic auctor prius describit materiam corporis christi prophetice adducendo figuras veteris testamenti. Et diuidit in duas partes. In prima parte facit quod dictum est. In secunda percludit sequentiam per quamdam ordinem. secunda ibi Bone pastor. Et primo ostendit figuras quibus promittat hoc sacramentum dicens (Ecce) scilicet corpus christi eternis (panis angelorum) scilicet est (factus) cibus viatorum. id est hominum in vita presentis seculi laborantium. et eternis (vere). id est veraciter (panis filiorum). id est sanctorum hominum (non mittendus). id est dandus (canibus). id est prauis hominibus.

In figuris prefignatur. cum Isaac immolatur. agnus pascere putatur. datur manna patribus.

¶ Predictus panis (prefignatur). id est prefiguratur (in figuris) scilicet veteris testamenti (cum Isaac immolatur). id est sacrificatur a patre abraha (et deputatur agnus pascere cum datur manna patribus) scilicet in deserto. ¶ Nota. auctor tangit diuersas figuras quarum prima est. quod si factum est panis angelorum. de quo dicitur per prophetam. Panem angelorum manducabit homo. Dicitur enim panis angelorum. quia reclus angelorum est in celis. et sic homines et angeli vtuntur eodem pane. vnde ad exaltationem hominis dicitur in per prophetam. Diminuit eum paulominus ab angelis etc. Secunda figura est quod iste panis est cibus viatorum de quo legitur. Reg. xix. Cum fames esset in terra et non plueret super terram tribus annis et mensibus sex. venit Helias et requieuit sub vmbra iuniperi ubi dormiens et excitatus vidit panem sub cineribus et vas aque. et comedit et bibit et ambulabat in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et noctibus usque ad montem domini. Iste panis fecit hoc viaticum quod dominus Iesus christus iturus de hoc mundo ad patrem suis discipulis dedit. Et quilibet homo tenetur se preparare ad hoc viaticum in extremis vite sue. et cibabit eum dominus pane vite intellectus. Tercia figura est illa secundum quam dominus loquebatur mulieri chanaan clamanti. Miserere mei fili dauid. et cum discipuli audissent dixerunt. domine dimitte eas. quia clamat post nos. Iesus dixit. non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus ad manducandum. Math. xv. Et ergo dicit littera. panis filiorum. Quarta figura est. que figuratur in abraam quando immolabat filium suum Isaac. Tunc abraam pater multorum dicitur. per quem deus intelligitur. qui immolauit filium suum Isaac. id est christum. quia proprio filio suo non peperit. scilicet

De corpore christi

pro nobis oibus tradidit illū. et gōt lra. cū Isaac imolat. Quinta figura ē. cū filiū israel trāsire p mare rubrū imolauerūt agnū paschalē in egypto. sic et nos trāsire de h mūdo debem⁹ offerre agnū imaculatū. i. purā psciām si debem⁹ corp⁹ xpī accipere. et sic trāsire valeam⁹ p mares. de morte ad terrā pmissionis. gōt lra. agn⁹ pasche deputat. ¶ Sexta figura ē. cū murmurasset ppls ptra dñm in deserto. qz deficeret in panib⁹. tūc pluit eis māna p sex dies in eremo. de q collegit qlibet iuxta suā mēsurā. In die autē sexta collegerūt cibos duplices ppter sabbatū. et fm volūtate iporū habuit sapore cib⁹ iste. vñ p s. Desideriū aie tribuisti eis. et gōt lra. māna dat patrib⁹. ¶ Tercia nota Exod. xvi. legit cū filiū israel innouerūt māna dixerūt in se qd est h. Glo. dñi qz hēc qstio quā tūc iudei mouebāt nūq̄ in lege fuit soluta. s. ppter admiratōez panis iste vocat⁹ ē māna. S. hēc qstio soluta ē i cena dñi. cū em qreret iudei vñ apli qd ē h. Christ⁹ rñdit. h est corp⁹ meū. et sic illud māna fuit p sagiū corp⁹ xpī. ¶ Tercia nota. mittend⁹ ē pncipiū a mīsericordiis. Isaac ē nomē ppiū inderlinabile. et interpretat⁹ risus fm Papiam. Christus em p eū pfiguratus est risus et gaudiū oim fidelū.

Bone pastor panis vere. Jesu nostri miserere. tu nos pascere nos tuere. tu nos bona fac videre in terra viuētiū.

¶ Hic au. pnter pcludit canticū suū p quādā ordē hui⁹ sacramēti deū inuocādo dicens O (Jesu bone pastor) et (vere panis. miserere nri. tu pascere). i. foye nos. scz corpe tuo. et tu (tuere). i. defende nos. et (fac nos videre bona) scz eterna (in terra viuētiū). i. in regno celoz. Juxta illud ps. Crede vidēre bona dñi in terra viuētiū.

Tu q cūcta scis et vales q nos pascis hic mortales. tu nos ibi cōmentales. coheredes et sodales fac sanctorum ciuū.

(Tu) xpe (q scis). i. cognosce (et vales). i. potes (cūcta. q pascis). i. inuētris. scz corpe et sanguie tuo (hic). i. in pñti seculo (nos mortales). i. hoies (tu fac nos ibi). i. in regno celoz (pmentales). i. tecū comedentes (coheredes). i. hereditatē celestis regni tecū possidētes (et) fac nos (sodales). i. socios (scz ciuū). i. brōz in celesti vita regnātū. ¶ Nota. hostia hui⁹ sacramēti d. hātere quādā p dīctōes respiciētes materiā ipius qbz hō d. p. frui spūali q velit hāc hostiā digne māducare. et patēt in his metris. Candida. triticea. tenuis. nō magna rotūda. Expers fermenti. nō salsa sic hostia xpī. Primo em hostia d. ē candida et mūda. sic hō d. ē mūd⁹ et candid⁹ p pfectionē. p tritōem. et satisfactōem añq̄ accedat ad mensam xpī. Secūdo d. ē pfecta de puro tritico qd ē dulce. sic hō d. ē esse dulcis in ope et sermone p charitatē pfectā. Tercio d. ē esse tenuis. sic hō d. ē moderatus in cibo et potu nō gulose viuēdo. vñ Exod. Nō hñt potestatz edere agnū q seruiūt tabernaculis voluptatū. Quarto d. ē esse parua. sic hō d. ē esse parua et hūilis. Quinto d. ē esse rotūda. qz omne rotūdū ē mobile. sic hō d. ē esse mobilis ad bonū et immobilis ad malū. Sexto d. ē esse sine fermento.